

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. minister Schouten
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Datum 24 mei 2024
Ons kenmerk
Pagina 1 van 3
Betreft Consultatiereactie Ontwerpbesluit
gelijke aanpassing met spreiden bij een
solidaire premieregeling

Geachte minister Schouten,

Met deze brief maakt de Autoriteit Financiële Markten (**AFM**) graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de openbare consultatie van het Ontwerpbesluit waarin kaders worden gesteld voor gelijke aanpassingen met spreiden bij de solidaire premieregeling (hierna: **het Ontwerpbesluit**).¹

Met het voorliggende besluit geeft uw ministerie uiting aan een breed gedragen wens in de pensioensector, en wordt uitvoeringstechnisch mogelijk gemaakt dat uitvoerders in de solidaire premieregeling collectief kunnen spreiden en gelijke aanpassingen kunnen realiseren in de uitkeringsfase. Tevens heeft het besluit als doel om deelnemers voor te bereiden op hun (verwachte) pensioenuitkering en hen inzicht te geven in wat gelijke aanpassingen met spreiden inhoudt en wat de gevolgen daarvan zijn op de uitkering.²

De AFM onderschrijft deze doelstelling van het besluit, en waardeert dat u de minimale informatievereisten bij gebruikmaking van gelijke aanpassingen met spreiden in regelgeving heeft vastgelegd. Pensioenuitvoerders die gelijke aanpassingen met spreiden toepassen kiezen daarmee immers voor een element dat complexiteit toevoegt aan de uitkering. Onder meer de gekozen spreidingsmethode, de omvang van het spreidingsvermogen en de inzet van de solidariteitsreserve zijn direct van invloed op de hoogte en het verloop van de pensioenuitkering. Het is daarom van belang dat deelnemers over deze gevolgen op concrete en persoonlijke wijze worden geïnformeerd. Dat betekent dat de wijze en inhoud van de informatieverstrekking moeten aansluiten op de daadwerkelijke situatie van de deelnemer: welke impact heeft de gelijke aanpassing op zijn (verwachte) uitkering?

¹ Volledige titel: Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling in verband met de uitvoering van gelijke aanpassingen met spreiden in de uitkeringsfase bij een solidaire premieovereenkomst dan wel solidaire premieregeling.

² Waar de AFM in deze brief spreekt over pensioengerechtigden, worden daaronder ook de bijna-pensioengerechtigden, dus degenen aan de vooravond van hun pensioeningang, bedoeld.

Datum 24 mei 2024

Pagina 2 van 3

De AFM benadrukt met deze consultatiereactie nogmaals het belang van deze minimale wettelijke informatievereisten en benoemt enkele aandachtspunten waarvan zij verwacht dat pensioenuitvoerders er rekening mee houden. Deze aandachtspunten zien op het duidelijk informeren, keuzebegeleiding en – in het geval van pensioenfondsen – op opdrachtbevestiging. De AFM licht dit hieronder nader toe, en licht tevens kort toe op welke wijze zij in haar toezicht hier rekening mee zal houden.

(I) Informeer persoonlijk en concreet over de gevolgen voor de uitkering

Uit de Nota van Toelichting blijkt dat het besluit waarmee gelijke aanpassingen met spreiden uitvoeringstechnisch mogelijk wordt gemaakt onder meer als doel heeft bij te dragen aan de uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid van de solidaire premiereregeling. Volgens de Nota van Toelichting worden uitkeringen hierdoor stabiel en voorspelbaarder. Dit sluit aan bij één van de doelen van de Wet toekomst pensioenen: een persoonlijk en duidelijker pensioen. De AFM merkt op dat (onder meer) door toepassing van gelijke aanpassingen met spreiden de uitkeringen voor pensioengerechtigden niet direct te relateren zijn aan de dan geldende economische situatie. Dat, en het feit dat toepassing van gelijke aanpassingen met spreiden direct invloed heeft op de hoogte van de uitkering en het verloop ervan in de eerste jaren na pensioendatum, maakt dat het van belang is dat pensioenuitvoerders hun deelnemers meenemen in de gevolgen daarvan.

Deelnemers die gedurende een lopende spreidingsduur toetreden tot de uitkeringsfase gaan meedelen in de verwerking van eerder behaalde, maar nog niet in het uitkeringsvermogen verwerkte, financiële resultaten via het spreidingsvermogen. Een positief spreidingsvermogen betekent dat de deelnemer instroomt met een naar verwachting stijgend verloop van de uitkering, terwijl een negatief spreidingsvermogen het tegenovergestelde effect heeft. Dit kan dus betekenen dat de deelnemer na toetreden tot het uitkeringscollectief te maken krijgt met een dalend uitkeringsverloop. Uit doorrekeningen blijkt dat, afhankelijk van de spreidingsmethodiek en de omvang van het spreidingsvermogen, de situatie kan ontstaan dat de startuitkering tot 10% of zelfs 20% afwijkt van de startuitkering die zou bestaan zonder toepassing van gelijke aanpassingen met spreiden. Een grotere afwijking is echter ook mogelijk, nu er geen begrenzing daarvan is opgenomen in het Ontwerpbesluit. Dat maakt het belang van goede informatieverstrekking des te groter.

De pensioenuitvoerder moet de deelnemer op persoonlijke en concrete wijze informeren over wat dat voor hem betekent. Daarbij is het van belang dat de pensioenuitvoerder aansluit bij de concrete situatie: als er nog financiële (positieve of negatieve) schokken verwerkt moeten worden, verwacht de AFM dat de informatie die wordt verstrekt ingaat op de omvang van de schok en hierbij wordt uitgelegd wat dit betekent voor het verwachte uitkeringsverloop van de deelnemer. Indien negatieve aanpassingen naar verwachting geheel of gedeeltelijk teniet worden gedaan door een onttrekking aan de solidariteitsreserve moet daarmee rekening worden gehouden in de informatieverstrekking. De AFM verwacht dat pensioenuitvoerders evenwichtig, tijdig, correct en duidelijk informeren en dus ook (kwalitatief en kwantitatief) aansluiten bij de daadwerkelijke situatie en verwachtingen.

Datum 24 mei 2024

Pagina 3 van 3

(II) Keuzebegeleiding: wisselwerking van keuzes met omvang spreidingsvermogen

In aanloop naar de pensioendatum kunnen deelnemers een aantal keuzes maken, waaronder het vervroegd laten ingaan van het pensioen, of de zogeheten 'hooglaag'- constructie. Deze keuzes hebben, net als de omvang van het spreidingsvermogen, gevolgen voor de hoogte en het verloop van de uitkering.

De AFM verwacht dat bij de inrichting van de keuzebegeleiding door pensioenuitvoerders hier rekening mee wordt gehouden: het samenspel van verschillende keuzes én de invulling van de uitkeringsfase door de pensioenuitvoerder kan grote impact hebben op de uitkering van de deelnemer. Bijvoorbeeld als de combinatie van een individuele keuze voor een 'hooglaag'- uitkering met een negatief spreidingsvermogen op latere leeftijd kan leiden tot een aanzienlijk lagere uitkering.

(III) Besteed in de opdrachtbevestiging ook expliciet aandacht aan de passendheid van de uitkeringsfase

De AFM benadrukt dat in het Ontwerpbesluit is opgenomen dat pensioenfondsen de spreidingsmethodiek moeten meenemen in de opdrachtbevestiging. De AFM verwacht dan ook van pensioenfondsen dat zij in de opdrachtbevestiging expliciet aandacht besteden aan de keuze voor gelijke aanpassing met spreiden. Dit betekent dat pensioenfondsen in de opdrachtbevestiging onder meer de gevolgen van gelijke aanpassingen met spreiden op de verwachte pensioenuitkeringen voor verschillende deelnemersgroepen in kaart brengen en onderbouwen in hoeverre de gevolgen passend zijn.

De AFM vindt het van belang dat hierbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan de volgende twee aspecten. Allereerst de mogelijke impact op het uitkeringsverloop van een deelnemer die instroomt in de uitkeringsfase, die samenhangt met de gekozen spreidingsparameters. Daarnaast verwacht de AFM aandacht voor de wisselwerking met de overige elementen van de uitkeringsfase, waaronder de solidariteitsreserve.

Tot slot

De AFM wil met deze consultatiereactie een constructieve bijdrage leveren aan de hoofddoelstelling van dit amendement, te weten de uitlegbaarheid en de uitvoerbaarheid van de solidaire premiereregeling. Indien gewenst is de AFM uiteraard bereid een nadere toelichting te geven op deze brief. In de nog door haar uit te voeren toezichttoets op het Ontwerpbesluit zal de AFM ook aandacht besteden aan de uitvoeringsaspecten van het toezicht van de naleving ervan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

L.B.J. van Geest
Voorzitter
Bestuur

drs. J.R. Heuvelman MSc
Bestuurslid
Bestuur